

REPORTER

USEM

nr. 8 (32),
aprilie, 2017

Perfecționarea normelor juridice de drept privat

La Facultatea de Drept a Universității de Studii Europene din Moldova s-a desfășurat conferința științifică națională studențească intitulată „Tendențe în perfecționarea reglementărilor juridice de drept privat”.

Evenimentul academic de o importanță majoră în domeniul juridic s-a bucurat de participarea unor specialiști recunoscuți din țară, experți și cercetători în materia dreptului privat, avocați, profesori și studenți de la mai multe Facultăți de drept din țară.

Conferința a analizat într-un cadru universitar evoluțiile recente în domeniul dreptului privat, cei mai de seamă profesori ai dreptului au vorbit despre aplicarea noilor reglementări ai dreptului privat, oferindu-le participanților ocazia de a reflecta și a discuta asupra unui spectru larg de reglementări în legislația și practica națională, legislația și jurisprudența europeană, dreptul comparat, dreptul convențional, care au tangență cu dreptul internațional privat.

În cadrul conferinței au fost

abordate nu numai subiecte controversate, dar și soluțiile problemelor dificile. Printre acestea enumerăm: normele conflictuale și clauzele de alegere a legii aplicabile;

competența și clauzele de alegere a forului; contractele de franchising, de depozit bancar, de factoring; familia (copiii și adulții); moștenirea; delictele civile; insolvabili-

tatea; recunoașterea și executarea.

Potrivit organizatorilor, conferința și-a propus și scopul ca studenții să însușească și să aplice în practică procedurile de apărare în procesele judiciare legate de așa teme actuale ca violența în familie, apărarea dreptului de autor, a proprietății periodice, a relațiilor patrimoniale dintre soți și altele.

Maxim JULEA, student, anul III, Facultatea de Drept, USEM: ”Fiecare dezvoltare de succes a businessului trebuie să aibă surse de finanțe, ori, eu aș spune simplu - bani, și este foarte important că ei să fie imediat disponibili când trebuie. Una dintre cele mai mari probleme de dezvoltare a afacerilor este modul de a furniza aceste fonduri. Printre multe alte metode, practica de afaceri utilizează factoring-ul ca o metodă de finanțare. Ca o metodă specială de finanțare

factoring-ul, se realizează în practică prin contractul de factoring, acesta înseamnă o tranzacție legală în baza institutului de atribuire, în care aderentul cedează creanțele sale factorului (de societăți specializate)”.

Artur FUIOR, student, anul III, Facultatea de drept, USEM: ”Contractul de franchising reprezintă un sistem de raporturi contractuale între întreprinderi în care partea denumită franchiser acordă părții denumite franchisee dreptul de a produce și/sau a comercializa anumite produse adică mărfuri, de a presta anumite servicii în numele și cu marca franchiserului, precum și dreptul de a beneficia de asistența tehnică

și organizatorică a acestuia”.

Natalia CREȚU, studentă, anul III, Facultatea de drept, USEM: ”Din experiența băncilor, criteriul cel mai important pentru o persoană care decide să-și deschidă un depozit este nivelul dobânzii. Atractivitatea unei bănci stă tocmai în valoarea anuală cât mai mare a acestei dobânzi. Știm cu toții că băncile, acumulând mijloace disponibile de la persoane, le investesc în diferite sfere ale economiei statului pentru ca mai apoi să capete venit și să achite anumite dobânzi, pe lângă suma datorată persoanei. Tot pe baza depozitelor bancare se acordă și creditele, pe care persoanele le investesc, de obicei, în afaceri. Deci, vedem că, depozitele bancare, obiectul contractului de depozit bancar, în mod indirect participă la economia țării. Luând în considerație cele expuse până acum, concluzionăm că acest contract de depozit bancar este unul important”.

La încheierea conferinței, rectorul Universității de Studii

Europene, profesorul universitar, doctorul în drept, Iurie Sedlețchi a salutat desfășurarea unor astfel de foruri juridice în incinta USEM.” Pe lângă faptul că această reuniune științifică a abordat teme importante pentru dreptul privat, ce țin de evoluția reglementărilor juridice în domeniu, forul contribuie la colaborarea fructuoasă cu personalități notorii din domeniu și creează o oportunitate utilă pentru dezvoltarea profesională a studenților, dar și pentru promovarea publică a reglementărilor juridice ale dreptului privat”, a menționat rectorul Iurie Sedlețchi.

Conferința științifică națională studențească a fost organizată de catedra de Drept Privat a Facultății de Drept a Universității de Studii Europene din Moldova cu susținerea mai multor instituții de drept.

Tamara MELECA, studentă, anul I, FJȘC

Sofia BUSUIOC, studentă, anul I, FJȘC

PREMIERĂ LA FACULTATEA DE DREPT USEM

Pentru prima dată, în practica didactică a Universității de Studii Europene din Moldova, a fost simulat un proces real de judecată. Acesta s-a desfășurat sub coordonarea profesorilor universitari, ex-președinte al Curții Constituționale și al Curții Supreme de Justiție Victor Pușcaș și ex-președinte al Curții de Apel Chișinău Anolie Doga. Evenimentul a avut loc în cadrul Conferinței practico-științifice studențești "Reforma organelor de urmărire penală: realizări, probleme, perspective", organizate de catedra de Drept public a Facultății de Drept. Conferința s-a bucurat de participarea numeroaselor personalități notorii din domeniul dreptului penal, artizani ai justiției penale: ex-procuror general Valeriu Balaban, ex-procuror general Dumitru Postovan, doctor în drept, conferențiar universitar, fost judecător al Curții Supreme de Justiție Tudor Popovici, ex-președinte al Uniunii Avocaților Gheorghe Amihalachioaie, președintele Autorității Naționale de Integritate Anolie Donciu.

Potrivit organizatorilor, simularea procesului penal a avut drept scop dezvoltarea abilităților practice și a calităților de pledant ale participanților, studenților de la Drept, pregătirea lor pentru cariera profesională, dar și motivarea de a fi cât mai aproape de desfășurarea unui proces real de judecată.

Costumați în robe de judecător și avocați, studenții anului 3 au luat, rând la rând, cuvântul, luptând pentru câștigarea cazului. Profesorii, care au o experiență vastă în domeniu, spun că studenții și-au jucat bine rolurile de judecător, procuror, avocați, martori și învinuți.

ANATOLIE DOGA, profesor universitar, ex-președinte al Curții de Apel Chișinău: "Prestația studenților în proces a fost foarte bună, argumentele au fost temeinice. În cadrul simulării procesu-

lui penal, au fost îmbinate chestiuni practice de legitimă apărare, încadrarea juridică și modalitățile în care se face apărarea. Studenții, prin participarea la asemenea activități, își dezvoltă capacitatea de a susține un discurs logic și coerent; capacitatea de a argumenta opiniile, de a formula concluzii și de a utiliza corect limbajul juridic specific fazei de judecată".

Emoțiile au fost mari, spun studenții, pentru că procesul a fost simulat în fața unui juriu format din profesioniști în domeniu.

ALINA, studentă, rolul de procuror: "Pentru noi a fost o experiență foarte bună. Am putut să demonstrăm tot ce am învățat în decursul a trei ani".

IRINA, studentă, rolul de avocat: "A fost o experiență inedită pentru noi, ca viitori judecători, procurori, avocați. Eu vreau să devin avocat și cred că astfel de simulări sunt o practică imperios necesară".

ANA, studentă, rolul de judecător: "Am aplicat cunoștințele teoretice în practică. Eu ca judecător am hotărât soarta unui om, presupun că am luat o decizie corectă așa vom putea trece peste emoții în timpul procesului, dacă vom exersa și vom acumula experiență".

Participanții la conferință au mai subliniat că tema forului științific este actuală, întrucât multe probleme din justiție depind de urmărirea penală. Astfel că, în Moldova, apar noi provocări în ceea ce privește aplicarea legii penale: lupta împotriva criminalității organizate, a spălării de bani, a corupției la nivel înalt și a criminalității informatice, precum și combaterea criminalității transfrontaliere.

Conferențiarul universitar, doctorul în drept, fost judecător al Curții Supreme de Justiție Tudor Popovici a prezentat studiul "Rolul organelor de urmărire penală ale statului de drept în protecția drep-

urilor și libertăților fundamentale", în care a făcut o radiografie a stării actuale a organelor de urmărire penală din Moldova. Potrivit profesorului Tudor Popovici, "Un stat este apreciat în primul rând după nivelul respectării drepturilor omului, nivelul profesionalismului actorilor implicați în acest sistem și după impactul efectiv al sistemului asupra societății. Orice pedeapsă din acest sistem are drept scop și prevenirea săvârșirii unor noi infracțiuni, ceea ce presupune o individualizare adecvată a reacției sociale la faptele prejudiciabile prevăzute de legea penală.

În activitatea de urmărire penală permanent este loc de o mai bună pregătire profesională, disciplină în planificarea agendei chiar pe fiecare dosar penal și per total pe toate dosarele, fapt ce ar face ca această fază a procedurii penale să fie vizibilă cu respectarea drepturilor părților participante la proces și în parte a acelora pe care statul i-a luat în custodia sa".

VALERIU BALABAN, ex-procuror general: "Importanța acestei conferințe este mare, întrucât astfel de reuniuni cu participarea mediului academic și a practicienilor, specialiștilor din domeniu sunt rare, însă foarte necesare pentru a elucida problemele. După 13 ani de aplicare a Codului de procedură penală s-au acumulat foarte multe probleme. Viitorii specialiști care vor activa în organele de urmărire penală trebuie să cunoască aceste probleme și chiar de pe băncile universității să se implice în soluționarea lor. Această conferință este și un bun prilej de a uni eforturile mediului academic și profesioniștilor din domeniu pentru reformarea organelor de urmărire penală".

La conferință s-a mai menționat că la ordinea zilei este și respectarea drepturilor procesuale fundamentale ale cetățenilor, posibilitatea cooperării între organele judiciare din diferite state. Nu în ultimul rând, în cadrul conferinței a fost abordată și una dintre problemele cele mai arzătoare ale statului nostru - lupta împotriva corupției la toate nivelurile și mecanismele puse la dispoziția organelor de anchetă, dar și judecătorilor de către legea penală pentru a preveni și combate fenomenul corupției.

VICTOR PUȘCAȘ, doctor-conferențiar, ex-președinte al CC, Președintele Comitetului de organizare a conferinței: "Nu

poate funcționa un stat de drept, democratic, dacă nu dispune de organe de ocrotire a normelor de drept capabile să protejeze drepturile fundamentale ale omului. La nivel legislativ sunt adoptate reglementările necesare, rămâne ca ele să fie aplicate la nivelul convenit. Activitatea de urmărire penală nu a fost ușoară, dar cetățenii au nevoie ca să fie protejate drepturile și libertățile lor, să fie asigurată ordi-

dezbatere ce țin de problemele de urmărire penală cu care se confruntă Procuratura, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție și Serviciul Vamal.

La conferință, și-au prezentat comunicările științifice studenți și profesori de la 7 Facultăți de Drept din țară, experți și profesioniști din diferite instituții de drept și-au împărtășit experiența din domeniul Dreptului Penal și Dreptului Procesual Penal. Potrivit organizatorilor, propunerile și concluziile participanților la conferință pot fi utile pentru elaborarea unor strategii în reformarea organelor de urmărire penală, dar și pentru modificarea Codurilor Penal și de Procedură Penală.

La finalizarea conferinței, rectorul Universității de Studii Europene, profesorul universitar, doctorul în drept, Iurie Sedlețchi a accentuat că "Simularea unui proces de judecată, organizată în premieră la USEM, le va ajuta studenților să înțeleagă mai bine mecanismele de funcționare a instanțelor de judecată, procedurile ce trebuie îndeplinite de organele de drept, dar și modul în care se realizează actul de justiție. Sper ca experimentele simulate să devină o tradiție de succes la USEM, deosebit de utilă pentru dezvoltarea profesională a studenților, precum și o oportunitate pentru învățarea de a căpăta experiența necesară în pregătirea viitoarei cariere de jurist". Rectorul Universității de Studii Europene Iurie Sedlețchi le-a înmănat certificate de participare studenților care au prezentat referate interesante.

LIVIA LUPAȘCU

Foto: Ana Maria Sedlețchi, studentă, anul III

PARTENERIATUL REPUBLICA MOLDOVA - NATO. NOI REALITĂȚI

Organizația Tratatului Nord-Atlantic a fost fondată la 4 aprilie 1949, de 12 țări: Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Islanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Portugalia și Statele Unite. La 18 februarie 1952, s-au alăturat țărilor semnatare Grecia și Turcia. Republica Federală Germania a devenit membră a Alianței la 6 mai 1955, iar Spania la 30 mai 1982. După căderea blocului comunist și după desființarea Tratatului de la Varșovia, dar mai ales după extinderea din 1999, NATO a adoptat politica ușilor deschise, prin care se acorda asistență oricărei țări europene, care aspira la statutul de membru al NATO, își asumă obligații de partener și contribuie la securitatea euroatlantică.

Alianța s-a format din state independente, interesate în menținerea păcii și apărarea propriei independențe prin solidaritate politică și printr-o forță militară defensivă corespunzătoare, capabilă să descurajeze și, dacă ar fi necesar, să răspundă tuturor formelor probabile de agresiune.

La constituirea ei, ideea de bază a alianței, menținută timp de peste 50 de ani, era aceea a realizării unei apărări comune eficiente. În acest sens, în articolul 5 al Tratatului se specifică: „Părțile convin că un atac armat împotriva uneia sau a mai multora dintre ele în Europa sau în America de Nord va fi considerat ca un atac împotriva tuturor și în consecință, dacă se va produce un asemenea atac armat, fiecare dintre ele, exercitând dreptul său individual sau colectiv la autoapărare, recunoscut de articolul 51 al Cartei Națiunilor Unite, va da asistență Părții sau Părților atacate, prin luarea în consecință, individual și concertat cu celelalte părți, a acelor măsuri ce vor fi considerate necesare, inclusiv folosirea forței armate, pentru a restaura și a menține securitatea zonei Nord-Atlantice”.

Primele contacte ale Republicii Moldova cu Alianța Nord-Atlantice au fost stabilite după declararea independenței țării noastre. La 20 decembrie 1991, la Bruxelles, a avut loc reuniunea Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică (CCNA), creat în urma hotărârii reuniunii la nivel înalt a țărilor membre ale NATO de la Roma din 7-8 noiembrie 1991. Scopul creării CCNA a fost de a institui un organism permanent de consultări între adversarii de altă dată în problemele primordiale de securitate europeană. La prima reuniune CCNA a participat Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, țara noastră devenind astfel stat membru al acestui Consiliu.

La 6 ianuarie 1994, cu ocazia reuniunii la nivel înalt a Alianței Nord-Atlantice, la care a fost examinată inițiativa americană „Parteneriatul pentru Pace”, Republica Moldova și-a exprimat interesul de a adera la acest Program. La 16 martie 1994, la Bruxelles, la Cartierul General NATO, a avut loc prima întrevedere a Președintelui Republicii Moldova cu Secretarul General NATO, urmată de semnarea Documentului-cadru al Programului „Parteneriatul pentru Pace”.

Importanța NATO și rolul său în securitatea mondială pe neașteptate a fost pusă în discuție în timpul campaniei electorale din SUA din toamna anului 2016. Președintele SUA, Donald Trump, a calificat NATO ca fiind o organizație „învechită” și a reproșat statelor membre că nu-si achită contribuția la apărarea comună bazându-se pe Statele Unite, într-un interviu difuzat la 15 ianuarie 2017. „Am spus cu mult timp în urmă că NATO are probleme. În primul rând că este învechită, pentru că a fost concepută acum ani și ani”, a arătat Trump, într-un interviu acordat cotidianului german Bild și cotidianului britanic The Times. „În al doilea rând, țările (membre) nu plătesc ceea ce ar trebui”, a adăugat Trump, referindu-se

la faptul că puține dintre statele din Alianța Atlantică ating nivelul de 2% din produsul lor intern brut pentru cheltuieli militare, obiectiv al NATO fixat în 2014. „Noi trebuie să protejăm aceste țări, dar multe dintre ele nu plătesc ceea ce ar trebui”, a subliniat președintele american, care a apreciat că „aceasta este foarte nedrept față de SUA. Nu există decât cinci țări care plătesc ceea ce ar trebui. Cinci. Nu este mult”, a criticat el. Președintele american a mai spus că a calificat NATO ca învechită „pentru că nu s-a ocupat de terorism”. Cu toate acestea, „NATO rămâne foarte importantă pentru mine”, a declarat totuși Trump. Criticile președintelui american riscă să reîntărească temerile aliaților SUA asupra politicii viitoare a Washingtonului.

Situația creată în jurul NATO a fost comentată și de Președintele Federației Ruse Vladimir Putin, care a precizat că membrii blocului militar occidental continuă să se amestece în problemele interne ale Moscovei. Reacția liderului rus vine la scurt timp după ce NATO a anunțat sporierea prezenței navale în Marea Neagră. Putin a explicat că în ultimii ani situația globală de securitate „nu s-a îmbunătățit, iar multe amenințări deja existente au devenit din ce în ce mai serioase”.

Și cancelarul german Angela Merkel a venit cu o replică, după ce Donald Trump a declarat că NATO este o alianță „învechită”, ea a atras atenția că puterea Statelor Unite vine și din Alianța Nord-Atlantică, susținând că nu are de gând să mărească bugetul german pentru apărare prea curând, așa cum solicită insistent oficialii americani, de când la Casa Albă se află republicanul. În acest moment, state importante membre ale NATO, precum Franța, Germania, Italia, Turcia și Canada, nu alocă 2% din PIB pentru apărare.

În timpul campaniei pentru alegerile prezidențiale, Donald Trump a suscitât neliniște, în special în rândul țărilor din Europa de Est din vecinătatea Rusiei, părănd să pună în cauză obligația de solidaritate între țările NATO în caz de agresiune. El spuse că ar reflecta de doua ori înainte de ajută o țară NATO dacă costurile Statelor Unite pentru susținerea acesteia nu erau „rezonabil rambursate”. Incertitudinea creată de poziția președintelui american vizavi de NATO i-a neliniștit pe partenerii europeni ai SUA. Pentru a liniști spiritele, vicepreședintele american Mike Pence i-a asigurat pe aliații europeni că noua administrație americană susține NATO și va fi alături de Europa, chiar și atunci când caută noi căi de a coopera cu Rusia. Vorbind la Conferința de Securitate de la München în februarie 2017, Pence a reafirmat însă că și aliații europeni trebuie să contribuie la cheltuielile apărării comune în cadrul NATO.

În prezent, doar cinci state membre ale NATO alocă apărării cel puțin 2% din PIB: Statele Unite, Marea Britanie, Grecia, Polonia și Estonia. Secretarul general al NATO, Jens Stoltenberg, a subliniat că alianța transatlantică este, în opinia sa, mai necesară ca oricând. „Nu este momentul să repunem în cauză parteneriatul între Europa și Statele Unite”, a spus el. Statele Unite suportă circa 70% din cheltuielile militare al NATO. Organizația numără azi 27 state membre, multe dintre acestea din Europa de Est.

Deși a înregistrat rezultate bune în unele domenii, precum securitatea ecologică și pregătirea militarilor pentru misiunile pacifitoare, Republica Moldova deseori nu a demonstrat capacitatea de a genera și a contribui la securitate, de exemplu, țara noastră nu se poate lăuda cu alte performanțe semnificative la capitolul implementare a Planului Individual de Acțiuni și dezvoltarea unui parteneriat funcțional, care să aducă plus valoare ambi-

lor parteneri. Acest lucru a devenit și mai vizibil o dată cu escaladarea crizei politice și instituționale din Republica Moldova și a problemelor grave cu care se confruntă sectorul de apărare și securitate în Ucraina. Criza din Crimeea a readus în discuție dilema cu care se confruntă Moldova în ceea ce privește existența trupelor străine pe propriul teritoriu, opțiunile de securitate pe care le are și oroaarea unei armate, importanța căreia a fost ignorată de foarte mult timp și care, prin urmare, a fost lipsită de capacitatea de a răspunde unor potențiale amenințări, în ciuda unor revitalizări recente. Faptul că aprofundarea relației Republica Moldova-NATO trezește nemulțumirea Federației Ruse este explorat excesiv de unii politicieni moldoveni, asta deoarece însăși Federația Rusă și Alianța cooperează în cadrul unei structuri distincte - Consiliul NATO-Rusia, în cadrul căruia cei 28 de aliați și Federația Rusă sunt pe picior de egalitate. Contrar unor opinii, cei doi parteneri au mai multe beneficii din această cooperare și mai multe arii în care au nevoie de suport reciproc decât divergențe care să-i separe. Astfel, colaborarea cuprinde domenii, precum combaterea terorismului, reforma militară etc.

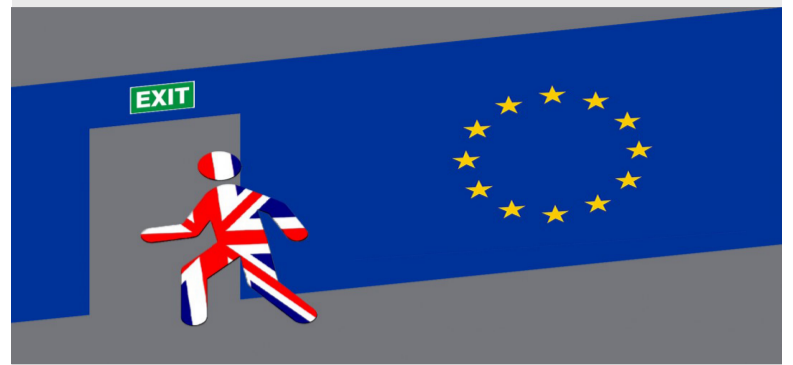
Totuși, în condițiile în care Federația Rusă practic și-a sistat colaborarea cu NATO după anexarea Crimeii, o intensificare și eficientizare a cooperării RM-NATO ar fi un fenomen firesc. Mai mult decât atât, politica actuală a Kremlinului în spațiul ex-sovietic este un motiv în plus pentru o astfel de transformare. Republica Moldova nu a reușit să extragă o considerabilă parte a beneficiilor pe care le oferă parteneriatul cu NATO și asta o face și mai vulnerabilă în fața unor potențiale amenințări la adresa securității sale.

În prezent, este în curs de desfășurare procedura de acreditare a Biroului de informare NATO, iar Acordul privind deschiderea Oficiului de legătură NATO la Chișinău a fost semnat de premierul Pavel Filip și secretarul general al Alianței, Jens Stoltenberg, la 29 noiembrie 2016 la Bruxelles. În decembrie 2016, acest acord a fost ratificat de Parlament și promulgat de fostul președinte Nicolae Timofti. Totuși, noul Președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon, s-a arătat reticent față de colaborarea țării noastre cu NATO.

În concluzie, trebuie de subliniat, că este nevoie de asumarea și respectarea mai multor angajamente din partea Republicii Moldova în acest parteneriat. Un aspect vital este informarea obiectivă și extinsă a populației privind rolul actual al NATO, misiunile și activitățile sale, precum și realizările și beneficiile parteneriatului RM-NATO. Insuficiența informării explică reticența pe care o au cetățenii noștri față de NATO, reflectată în ultimul Barometru al Opiniei Publice realizat de CBS-AXA și Institutul de Politici Publice. O dezbatere mai consistentă la Chișinău pe chestiunea plasamentului de securitate al Republicii Moldova se impune cu necesitate. Media, societatea civilă prin canalele aferente trebuie să deschidă un dialog la capătul căruia opțiunea de securitate a Republicii Moldova să se întrevadă mai clar. Statutul de neutralitate al Republicii Moldova astăzi își pierde valoarea, iar singura opțiune viabilă - miza NATO - nu a fost explicată suficient. Republica Moldova trebuie să demonstreze că poate nu doar să stea la aceeași masă cu Alianța, ci poate aduce plus valoare acestei relații prin determinare, angajamente și o atenție mult mai sporită asupra problemelor, dar și oportunităților pe care le oferă circumstanțele actuale în domeniul securității și apărării.

**Grigore PÎRȚAC, doctor, conferențiar universitar,
Marcel MIRON, student, anul I,
Facultatea de Drept, USEM**

BREXIT: PROVOCĂRI PENTRU MAREA BRITANIE ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

La nouă luni după ce 51,9% dintre alegătorii britanici au votat pentru Brexit, prim-ministrul britanic, Theresa May, si-a pus semnătura pe documentul care declanșează oficial procesul de „divorț”, după 44 de ani de mariaj cu Europa. Pe 29 martie, printr-o scrisoare adresată președintelui Consiliului European, premierul britanic, a activat articolul 50, declanșând procesul de ieșire a Marii Britanii din Uniunea Europeană.

Ca răspuns la aceasta, Parlamentul European s-a reunit pe 5 aprilie la Strasbourg pentru a dezbată cadrul negocierilor privind Brexit. Deputații europeni au adoptat cu 516 voturi pentru, 133 împotriva și 50 de abțineri, o rezoluție care prevede ca negocierile Brexit să aibă loc în două etape: întâi discuțiile privind ieșirea Marii Britanii din Uniune și ulterior discuțiile privind încheierea unui nou acord comercial, contrar planului guvernului britanic, care își dorea ca cele 2 subiecte să se desfășoare în paralel. În privința calendarului negocierilor, Parlamentul European a hotărât că Marea Britanie va mai putea beneficia de acordul de tranziție, ce include și accesul la piața unică, doar pentru 3 ani după 2019.

Este un demers fără precedent, care marchează un salt în necunoscut și negocieri incerte atât pentru Londra, cât și pentru cei 27 de parteneri europeni. May a avut un mesaj pentru europenii stabiliți în Marea Britanie: „Vom face ca sistemul nostru de imigrație să servească interesele naționale. Vrem să garantăm drepturile cetățenilor europeni care locuiesc deja în Marea Britanie”.

Ce este Brexit?
Un cuvânt obținut prin combinația cuvintelor „Marea Britanie” (Great Britain) și „ieșire” (Exit), care se referă la retragerea Marii Britanii din Uniunea Europeană. Pentru Europa, șocul acestui Brexit este profund, deoarece Marea Britanie este singura țară care părăsește Uniunea Europeană. Oamenii din Marea Britanie au votat pentru un Brexit din Uniunea Europeană într-un referendum istoric joi, 23 iunie 2016.

Problemele cheie pentru Marea Britanie:

Comerțul internațional
Componenta economică a Brexit este probabil cel mai important aspect aflat pe agenda Guvernului britanic. Marea Britanie a încercat inițial să negocieze păstrarea calității de membru al pieței unice, dar Uniunea Europeană a făcut clar faptul că acest acces va fi condiționat de garantarea libertății de mișcare a cetățenilor europeni. Cum controlul mai strict al migrației s-a conturat ca o politică prioritară a britanicilor, strategia Theresei May s-a îndreptat spre negocierea unui nou acord comercial între Marea Britanie și Uniunea Europeană. Sub planul A Global Britain, prim-ministrul Theresa May și-a dezvăluit viziunea privind viitorul Marii Britanii în afara Uniunii Europene: un stat conectat la marile economii ale lumii, printr-un număr de acorduri comerciale.

Imigrația
Imigrația s-a conturat ca o temă majoră încă din timpul campaniei ce a precedat referendumul. Con-

form sondajelor post-Brexit, britanicii preferă un control mai strict al granițelor, ceea ce înseamnă că imigrația va fi o prioritate pentru Guvernul britanic. Principalele aspecte ce urmează să fie clarificate în negocierile cu Uniunea Europeană sunt viitorul celor aproximativ 1,2 milioane de cetățeni britanici ce locuiesc într-unul dintre cele 27 de state ale Uniunii, precum și al celor 3 milioane de cetățeni europeni ce locuiesc în Regat.

Sectorul business
Rezultatul discuțiilor dintre Marea Britanie și Uniunea Europeană este incert, iar imprezibilitatea acestor negocieri poate afecta activitatea firmelor care operează în Marea Britanie sau în UE. Momentan, legislația din sectorul business din Marea Britanie este strâns legată de legislația europeană, iar procesul de revizuire al acesteia este unul deosebit de complex. Pierderea accesului la piața liberă europeană a determinat câteva companii, în special cele din sectorul financiar, să considere relocarea într-un alt stat european.

Independența Scoției, a Irlandei de Nord și problema Gibraltarului
Rezultatele referendumului a scos în evidență diviziunile profunde dintre țările ce compun Marea Britanie. Scoția și Irlanda de Nord au fost în favoarea rămânerii în Uniunea Europeană, iar condițiile negociate ulterior – în principal ieșirea din piața unică – au alimentat mișcările de independență. Prim-ministrul Scoției, Nicola Sturgeon, a lansat deja inițiativa de a organiza un al doilea referendum pentru independență și a primit aprobarea Parlamentului scoțian. La puțin timp după anunțul Nicoarei Sturgeon, Michelle O'Neill, liderul principalului partid naționalist din Irlanda de Nord s-a pronunțat pentru un referendum în vederea părăsirii Marii Britanii și a unirii cu Irlanda, motivând că Brexit-ul va fi „un dezastru” pentru economie și pentru cetățenii Irlandei de Nord.

Provocări pentru Uniunea Europeană

Curentul euroscepticismului traversa continentul european și înainte ca Marea Britanie să decidă ieșirea din Uniune, dar Brexit a reprezentat prima formă majoră de concretizare a acestuia. Marea Britanie este astfel prima țară care a invocat articolul 50 din Tratatul de la Lisabona, iar prin crearea unui precedent, partidele anti-europene din alte state câștigă un nou teren de acțiune. Anul 2017 se prefigurează a fi unul plin de provocări pentru UE. Două momente dificile au fost deja depășite: partidele anti-europene din Olanda și Bulgaria au fost înfrânte în alegerile de la începutul anului, dar urmează alte două momente cheie, în Franța și Germania.

Înfrângerea partidelor anti-europene în alegeri nu înseamnă însă că euroscepticismul nu ocupă în continuare un loc important în spectrul politic. Brexit a demonstrat că Uniunea Europeană are nevoie de reformă pentru a se contura ca cea mai bună opțiune pentru cele 27 de state membre.

Laura Cămăruț

SITUAȚIA DEPLORABILĂ A TINERILOR DIN MOLDOVA ÎN PRIVINȚA JOBURILOR

Situația tinerilor pe piața muncii din Moldova este una destul de critică, deoarece doar 3 din 10 tineri sunt angajați pe piața muncii, rezultă din studiul Consiliului Național al Tineretului din Moldova. Raportul mai arată că 7 din 10 tineri sunt inactivi, dintre care: 3 sunt în proces de studii și formare profesională, 2 sunt în căutare de lucru în țară sau peste hotare, 1 este tânăr casnic și unul este în altă situație.

Responsabilii (factorii de decizie) explică cauzele care determină situația actuală de pe piața muncii prin capacitatea deficitară de a sprijini tinerii, lipsa unui sistem eficient de stagii de practică de calitate, absența unor instrumente financiar-fiscale, care ar motiva angajatorii să angajeze tinerii.

Tinerii sunt de părere că diminuarea ratei de activitate se întâmplă din cauza descurajării, emigrării sau lipsei dorinței de a lucra. Un alt motiv ar fi informarea scăzută despre oportunitățile pieței de muncă. Tot în raport se menționează și nivelul scăzut de participare și reprezentare a tinerilor.

Pentru a depăși această situație critică a tinerilor de pe piața muncii, în raport se dau și niște recomandări: ofertă mai mare a locurilor de muncă pentru tineri,

oportunități de angajare pentru tinerii plecați peste hotare, a femeilor sau a celor dezamăgiți de oferta pieței muncii. O altă oportunitate ar fi susținerea tinerilor aflați în șomaj pe perioade lungi.

ION, muzician: Am încercat să aflăm și noi părerea tinerilor despre această situație. Majoritatea celor intervievați de noi consideră că un sistem educațional performant și adaptat pieței de muncă ar facilita găsirea unui loc de muncă.

COR: Ce studii aveți de specialitate? Sunteți angajat(ă) în câmpul muncii?

SVETLANA, șomeră: "Din păcate nu sunt, deoarece la toate locurile de muncă vacante care le-am găsit, mi-au solicitat experiență de lucru, stagiu de muncă. Întrucât sunt proaspăta absolventă a facultății de economie și nu am lucrat nicăieri, nu pot să mă angajez după specialitate".

ION, muzicant: "Sunt angajat, dar nu după specialitate. Lucrez în

construcții, întrucât salariu este mai mare, decât a profesorului de muzică, cum am fost angajat eu".

MIHAELA, șomeră: "Am absolvit facultatea de biologie, nu am de lucru. Sunt nevoită să stau acasă".

COR: Doriți să lucrați sau munciți deja în țară sau peste hotare?

VALENTINA, medic: "Muncesc în țară, am multe oportunități peste hotare, dar am făcut această alegere de dragul familiei și prietenilor".

VALERIU, arhitect: "Lucrez în calitate de arhitect, am rămas aici, în Moldova, pentru că vreau să fac o schimbare în țara mea".

VASILE, jurist: "Sunt angajat la stat. Aș dori să beneficiaz de dezvoltare personală și un echilibru constant între muncă și viața personală".

Studiul „Perspectiva Tinerilor în Strategia de Ocupare a Forței de Muncă 2017 – 2021” a fost elaborat cu suportul UNFPA, Fondul ONU pentru Populație. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, în aprilie 2017 pe piața muncii din Moldova erau vacante peste 8000 de locuri.

Felicia GURDĂȘ, studentă anul 1, Facultatea de Psihologie

EFECTELE LEGII ANTITUTUN

Odată cu intrarea în vigoare a Legii Antitutun calitatea aerului în spațiile publice închise s-a îmbunătățit. Însă mai sunt localuri unde această lege nu se respectă. Aceste rezultate se atestă într-un studiu realizat recent de Centrul pentru Politici și Analiza în Sănătate. Sondajul a fost realizat în 25 de restaurante, cafenele, baruri din municipiul Chișinău.

„În localurile în care se fuma cu încălcarea legii s-a atestat un grad de 338 μg/m³ a aerului, ceea ce este periculos pentru sănătate. Este depășit de 38 de ori față de cum ar trebui să fie calitatea aerului în încăpere. În localurile în care se fuma în 2013, iar în prezent (2017) nu se fumează, nivelul de poluare a aerului s-a micșorat de 27 de

ori”, a constatat unul dintre autorii studiului, Ghenadie Țurcanu.

Experții mai atenționează că și țigarele de ierburi sau fructe, trabucurile și narghilele emit mari cantități de fum care sunt inhalate ușor și pătrund adânc în plămâni.

„Toate persoanele, nu doar cele cu risc de sănătate, trebuie să evite aflarea în aceste încăperi, trebuie să iasă afară, în aer liber și să nu fie expuse unui grad înalt de poluare”, a declarat Ghenadie Țurcanu.

Sondajul a fost efectuat în orele de vârf ale restaurantelor, cafenelelor și barurilor. Legea privind controlul tutunului a intrat în vigoare pe 31 mai 2016.

REPORTER USEM

De ce basarabenilor li „se primește” să se felicite „cu sărbătoarea”. Greșeli de exprimare în spațiul dintre Prut și Nistru de Vadim Vasiliu

De ce basarabenilor li „se primește” să se felicite „cu sărbătoarea”. Greșeli de exprimare în spațiul dintre Prut și Nistru Spațiul publicitar din Chișinău este contaminat de greșeli gramaticale. Moldovenii se felicitează „cu sărbătoarea”, iar când nu le iese un lucru spun că „nu s-a primit”. De ce facem astfel de greșeli și cât de grave sunt ele, ne explică scriitorul și traducătorul Vlad Pohilă. Știri pe aceeași temă „Merită” sau „se merită” să vorbim corect românește? Topul celor mai f... Fenomenul „îngonoieșirii” limbilor nu este specific doar limbii române. La începutul secolului al XIX-lea, în limba română erau atâtea grecisme și turcisme cam câte rusisme sunt în prezent. Mai târziu, în limba cultă, în anii '60-'80 ai secolului al XIX-lea, erau foarte multe franțuzisme, precizează Vlad Pohilă. Scriitorul spune că una dintre problemele pe care le au basarabeni sunt și regionalismele, când basarabeni spun „ior-gan” pentru plapumă sau „harman” pentru grădină. „Dar acest lucru nu este grav. Când se spune «numaidecât» pentru «neapărat», un bucureștean înțelege”. Potrivit scriitorului, o limbă se ține prin unitate în timp și în spațiu. Lenea lingvistică a basarabenilor Vlad Pohilă își amintește că în anii '70-

'80, între studenții basarabeni se ducea o competiție: cine vorbește mai corect românește. „Cel care vorbea cu rusisme era categorisit drept un om neserios, îndepărtat de inteligență. Acum e o modă stupidă și idioată de a folosi rusismele”, declară Pohilă. Scriitorul crede că rusificarea presupune și o comoditate pentru basarabeni, pentru că nu este necesar să deschidă DEX-ul și să caute cuvinte pentru a le înlocui pe cele ruse. Cele mai grave greșeli Influența rusă presupune și împrumutarea cuvintelor ruse de-a gata, adaugă Pohilă. Expresia „reieșind din” (după „исходя из”) nu este corectă. Românește ar fi „pornind de la ideea, pornind de la faptul”. Basarabeni folosesc greșit prepoziția „cu” în expresii precum: „a conduce cu țara”, „a conduce cu armata”, „a conduce cu corul”, „a respira cu aer curat”, „a ne schimba cu locurile”. Corect este „a conduce țara”, „a conduce armata”, „a respira aer curat”, „a schimba locurile”. Această greșală vine din preluarea cazului instrumental din limba rusă. „Taiota” și „ășămăs” Există și reflexii ale limbii ruse în pronunție. Cuvintele străine sunt palatalizate. De exemplu, se spune „Maliboro” pentru Marlboro, „Taiota” pentru Toyota sau „ășămăs” pentru SMS. Basarabeni

preiau și expresii frazeologice din limba rusă. De exemplu, expresia „a promite munți de aur”, care e tradusă mot-a-mot din limba rusă. Echivalentul român este „a promite marea și sarea”. Pleonasm și paronime Vlad Pohilă amintește și despre o altă categorie de greșeli pe care le comit locuitorii din Republica Moldova. Este vorba despre folosirea pleonasmelor. Mulți spun „cel mai superior”, „cel mai optim” etc. Basarabeni au probleme serioase și în scrierea paronimelor: „mai des” versus „m-ai dus”, „ne-am întors” versus „neam vechi”, „cei harnici” versus „ce-i pasă?”. Iar cuvântul „cartier” este folosit pentru „intersecție”: „Mergi trei cartiere înainte”. Corect este „Mergi trei intersecții înainte”. O altă greșală este folosirea adjectivului „rutieră” (după „маршрутка”) pentru substantivul „microbuz” sau „maxi-taxi”. Cele mai frecvente greșeli de exprimare comise de basarabeni:

1. Careva (după какие-то) utilizat pe lângă substantive, în enunțuri de felul: „Nu au fost semnalate careva încălcări”; „trebuie să întreprindem careva acțiuni concrete” (corect: fără „careva” sau înlocuirea cu niște, anumite etc.); 2. În rezultatul/în rezultat (după в результате): „acoperișul s-a deteriorat în rezultatul ploilor”; au

avut loc negocieri, în rezultatul cărora...” (corect: ca rezultat, în cele din urmă; în urma...; ca urmare a...);

3. Dacă ceva (după если что): „dacă ceva, adresați-vă”; „eu sunt acasă, dacă ceva...” (corect: dacă aveți nevoie, adresați-vă; mă găsești acasă...);

4. Până ce (după пока что): „noi, până ce, nu am hotărât nimic”; „până ce, activăm în această clădire” (corect: deocamdată, acum, până una-alta);

5. Se primește (după получается): „din această plantă se primește un ceai aromat”; „se primește că poți copia” (corect: iese, reiese etc.);

6. În dependență de (după „в зависимости от”): „dormitorul trebuie mobilat în dependență de necesități”. (corect: în funcție de);

7. La moment (după: „на данный момент”): „17 mii de familii cu copii beneficiază la moment de ajutor social” (corect: în prezent, în clipa de față; în momentul de

față);

8. Cu sărbătoarea (după: „с праздником”): „Felicități cu ziua de naștere” pentru „Felicități cu ocazia zilei de naștere”. (corect: cu ocazia sărbătorii);

9. Susținere preventivă a tezei de licență (după: „предварительная защита”). Corect: „Susținerea prealabilă a tezei de licență”;

10. Deci, cuvânt concludiv, utilizat când vorbitorul abia începe să expună o idee; este și cuvânt-parazit, ce apare ca un tic verbal;

11. Diplómă pronunțat cu accentul pe o (corect: díplomă)

12. Întrare - scris de cele mai multe ori pe uși cu î (corect: cu i - intrare);

13. Ceeace - scris într-un singur cuvânt de aproape toți studenții (corect: ceea ce)

14. Hai paka /hai davai /hai davai paka - la revedere!

Material preluat din ziarul Adevărul

Fondator: USEM

Redactor-șef: Livia LUPAȘCU

Colegiul de redacție: Tamara MELECA, Sofia BUSUIOC, Felicia GURDĂȘ, Eugeniu RĂBDĂU

Machetator: Mircea SULA

Telefon: 079930304, **E-mail:** reporterusem@gmail.com

Chișinău, str.Iablocikin 2/1, biroul 504